

bylo ujednáno ihned při vzniku pohledávky, a že je proto odporovatelným již podle § 4, č. 1 odp. ř. Bezplatnými ve smyslu § 4, č. 1 odp. ř. jsou jen jednání (opatření), kterými se jmění dlužníkovo zmenšuje ve prospěch druhé strany a tato za ně neplní buď zcela nic nebo alespoň ne plnou hodnotu jmění dlužníkova (jednání smíšená). Zřízením jistoty za pravý dluh toho, který jistotu dává, se však o sobě nikdy jmění tohoto nezmenšuje, nýbrž jen utvrzuje závazek tu již jsoucí. Nezáleží proto na tom, že zřízení jistoty nebylo ujednáno, neboť ani současně ani později zřízená jistota není nikterak další újmou na jmění dlužníkově, ale je v obou případech jen akcesoriem jeho dluhu, který jediné je pasivní složkou jeho jmění. Zajištění nelze v tomto směru posuzovati samostatně. V tomto směru lze poukázati i na ustanovení §§ 32 a 33, odst. 1 konk. ř. o odporování v konkursu. Z nich se ustanovení § 32 úplně kryje s ustanovením § 4 odp. ř. Kdyby však bylo podle tohoto ustanovení zřízení jistoty, na niž věřitel neměl nároku, v každém případě odporovatelným již proto, že věřitel na ni neměl nároku, bylo by zcela zbytečné další ustanovení § 33, č. 1 konk. ř., podle něhož zajištění, na které věřitel vůbec neměl nárok, jest odporovatelným jen, nabyli-li jím věřitel výhod před ostatními věřiteli. Z toho je zřejmo, že podle názoru zákonodárce nespadá zřízení jistoty, třebaže věřitel na ně neměl nároku, pod pojem bezúplatného jednání podle § 32 konk. ř. a tudíž ani podle shodného s ním § 4 odp. ř. K tomuto však není připojeno ustanovení obdobné § 33, č. 1 konk. ř. Se zřetelem k tomu hájí stálá judikatura nejvyššího soudu (srov. zejména rozh. č. 16420 Sb. n. s.) důsledně právní zásadu, že zajištění pravé a splatné pohledávky, i když věřitel na ně nemá nárok, lze mimo konkurs odporovati jen tenkrát, a to podle § 2, č. 2 a 3 odp. ř., je-li zajištění provázáno pletichami dlužníka a zajištění věřitele, t. j. lze-li dokázati určité objektivní jednání dlužníkovo, jež vykonal ve srozumění se zajištěným věřitelem a jímž bylo odporujícímu věřiteli znemožněno, aby získal stejné postavení. Žalobce netvrdil, tím méně prokázal, že tento předpoklad je v souzené věci splněn, a bylo proto jeho žalobu již z toho důvodu zamítnouti, aniž bylo zapotřebí zkoumati, zda žalovaná věděla nebo musila věděti o pohledávkách žalobcových, neboť z takového zjištění by po případě plynulo, že si byla vědoma, pokud se týče musila býti vědoma, že se jí nadřzuje; to však nestačí k odporování mimo konkurs, když neplatí zásada rovnoměrného uspokojení všech věřitelů.

Čís. 17468.

Jestliže pojišťovna podle pojišťovacích podmínek neručí v případě, že byl nárok třetí osoby uplatněn po uplynutí tří měsíců po tom, když pojišťovací poměr byl ukončen, jde o časové obmezení ručení, při čemž nesejde na tom, že pojistníku nelze přičísti zavinění, že náhradní nárok byl uplatněn po uvedené lhůtě, třebaž pojistná událost nastala v pojistné době.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv I 3183/38.)

Žalobce byl pojištěn u žalované strany proti zákonné odpovědnosti jako praktický lékař, zaměstnavatel tří asistentek, majitel dvou roentgenových přístrojů pro účely diagnostické a dvou roentgenových přístrojů pro účely terapeutické, 1 přístroje pro ozařování horským sluncem atd. Pojistná suma činila při jedné škodné události 10.000 K. Pojištění platilo od 11. dubna 1927 do 11. dubna 1937 a prémie byly po celou tuto dobu přesně placeny. V ordinaci žalobcově byla dne 5. listopadu a 16., 21. a 24. prosince 1936 ozářena roentgenem Anna M., která pro poškození jí z toho vzešlé vnesla proti žalobci nároky na náhradu škody dopisem ze dne 7. listopadu 1937. Žalobce ihned o těchto náhradních nárocích Anny M. učinil žalované straně povinné oznámení, avšak žalovaná strana odmítla krytí tohoto případu, odvolávajíc se na čl. 4, odst. 2 poj. podmínek, podle nichž pojišťovatel neručí, byli-li uplatněn nárok třetí osoby po uplynutí tří měsíců po tom, kdy pojišťovací poměr skončil. Domáhá se proto žalobce výroku, že pojišťovací smlouva pro odpovědnostní pojištění uzavřená mezi žalobcem a žalovaným podle pojistky č. 307.729 platí pro náhradní nárok Anny M., který byl žalobci oznámen dopisem dr. Heřmana B., advokáta ve F. dne 9. listopadu 1937, trvá po právu a že je žalovaná povinna zprostiti žalobce tohoto náhradního nároku v rámci pojistných podmínek a pojistné sumy 10.000 K. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Smluvní ustanovení článku 4 (2) všeobecných pojišťovacích podmínek jest vyložiti ve smyslu § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zákona podle pravého úmyslu stran, tedy nikoli podle odborných, pojistně-technických znalostí pojišťovatele, nýbrž podle doslovu a smyslu ustanovení tak, jak je může chápati každá osoba průměrných schopností, to jest každá nestranná osoba na věci nezúčastněná. Při takovém výkladu nelze uznati, že by byl pojistník chtěl se vzdáti nároku na odškodnění za pojistné případy, které sice za trvání pojišťovací smlouvy vznikly, ale pojistníku nebyly a nemohly vůbec býti známy. Jestliže tedy v souzračném případě se dozvěděl pojistník o pojistném případě, udánlivě sběhlém již v prosinci 1936, až z dopisu ze dne 7. listopadu 1937, nelze se ustanovení článku 4 (2) podmínek dovolati a pojišťovna ručí i přesto, že třetí osoba vnesla nárok po uplynutí tříměsíční lhůty po skončení pojistného poměru. Názor, že by řečené ustanovení všeob. podmínek odporovalo dobrým mravům, nelze sdíleti. Pojišťovna tu v mezích smluvní svobody omezila v souhlase s pojistníkem svoje risiko a nelze uznati, v čem by tu bylo hřešeno proti dobrým mravům.

N e j v y š š í s o u d zamítl žalobu. •

D ů v o d y:

Jest nesporno, že náhradní nárok třetí osoby byl uplatněn později nežli tři měsíce po uplynutí doby, po kterou trval pojistný poměr z odpovědnostního pojištění žalobcova u žalované pojišťovny. Jde tedy o použití ustanovení čl. 4, odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení. Podle něho pojišťovatel neručí, byli-

uplatněn nárok třetí osoby . . . . . po uplynutí tří měsíců po tom, když pojišťovací poměr byl ukončen. Tomuto smluvnímu ustanovení nelze dávat jiný smysl, nežli ten, jenž vyplývá z jeho doslovu, že totiž pojišťovna neručí, jestliže byl náhradní nárok uplatněn po uvedené lhůtě bez ohledu na to, zda skutečnost, z níž jest tento nárok odvozován, nastala ještě za trvání pojistného poměru. Poněvadž tu jde o časové omezení ručení, nepřichází v úvahu předpis § 32 poj. zák. (č. 501/1917 ř. z.) a není tedy smluvního ani zákonného podkladu pro výklad, jaký onomu ustanovení článku 4, odst. 2 všeobecných poj. podmínek dává žalobce. S hlediska tohoto smluvního ustanovení jest nerozhodné, jak se při tom zachoval pojistník, zejména zda mu lze přičísti nějaké zavinení na tom, že se uplatnění náhradního nároku stalo po uvedené lhůtě. Není proto důvodu míti za to, že toto ustanovení nedopadá tehdy, jestliže náhradní nárok nemohl býti uplatňován proto, že ještě nevezšel anebo nemohl býti pojistníku znám. Nejvyšší soud v souzené věci neseťrval na opačném právním názoru vysloveném v rozh. č. 12165 Sb. n. s., ve kterém ostatně nebyla přímo tato otázka řešena. Ustanovení čl. 4, odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek neodporuje velícimu předpisu § 20, odst. 1 poj. zák. (č. 501/1917 ř. z.), neboť nejde o lhůtu k ohlášení pojistníkovu nároku u pojišťovny, nýbrž ustanovení to obsahuje časové omezení při uplatnění náhradního nároku třetí osoby. Toto omezení pojistného ručení není ani jinak vyloučeno už z té příčiny, že i při tom vlastně přesahuje pojistnou dobu. Z těchto důvodů nelze míti za to, že by se uvedené ustanovení příčilo dobrým mravům. Takovou vadu nemůže ovšem tomuto smluvnímu ustanovení přivoditi ani ta okolnost, že by se zdála tříměsíční lhůta k uplatnění určitého náhradního nároku snad krátká. Z předchozího vyplývá, že v souzeném případě žalovaná pojišťovna ve smyslu čl. 4, odst. 2 uved. všeobecných poj. podmínek neručí.

Čís. 17469.

K otázce řádného obsazení odvolacího soudu ve věcech pracovních; pokud je řízení před ním vadné.

Stávka není, trvá-li stávkující zaměstnanec na služební smlouvě, podle níž byl povinen konati zaměstnavateli umluvené služby a práce, zákonným důvodem pro odpírání služební povinnosti zaměstnancem.

Účastí zaměstnancovou, jehož služební poměr se řídí předpisy zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., na stávce dělnictva není omluvena jeho nepřítomnost v závodě zaměstnavatelově; tato účast je důležitým důvodem k předčasnému propuštění z pracovního poměru podle § 34, č. 4 tohoto zákona.